

Saint-Exupéry (St-Ex) suốt đời kinh nghiệm sống hành động, và đã để ra cái triết lý sống động cao tay hành động hàng nghìn người của con người...

Saint-Exupéry

Người Việt Nam ta thường biết trên đời có 70, lúc trẻ có học tiếng Pháp, chắc không ai xa lạ với hai tên ông Phạm Duy Khiêm và ông Bùi Xuân Bào. Ông Phạm Duy Khiêm tác giả cuốn *Légendes des Terres sereines* (Truyện Kỳ Mộng Tiên), thu thập chuyện nàng "thị u phu Nam Xương" và chuyện "ngày xưa có anh Trạng Chi, mất thì thớt xu, hát thì thớt hay" bằng tiếng Pháp trong và mất như nước Evian. Ông Bùi Xuân Bào đời sau, vẫn chuyện trau chuốt ông, viết bản luận án về Saint-Exupéry làm sống văn nhân nước Pháp suốt phần sau của thế kỷ 20, trong giới người trẻ Việt Nam.

Giữa tháng Tám năm 2004, báo *The New York Times* ở Mỹ và *Le Monde* ở Paris thông tin là xác chiếc máy bay do sĩ quan không quân Antoine de Saint-Exupéry lái đâm xuống mặt nước gần cửa biển Marseille, thuộc biển Méditerranée (Đông Trung Hải). Danh số (serial number) của máy bay đúng là con số số của chiếc máy bay mất tích ngày 31 tháng Bảy năm 1944. Nhờ vậy mới đi đầu kế án trong văn học thế giới đã gây thắc mắc đúng nhà thơ kể về cái chết của ông. Ta thấy rõ cái chết của ông chút ít về cái Saint-Exupéry.

Antoine de Saint-Exupéry (tên sau viết gọn St-Ex) sinh năm 1900 tại Lyon, nước Pháp, thuộc một gia đình quý tộc đã suy kém. Từ nhỏ ông thích phiêu lưu, muốn trở thành một thợ máy. Số học kém, ông thi trượt vào trường Sĩ quan Hải Quân (Ecole Navale). Chẳng thi đỗ nước Pháp rồi học kỹ thuật, nghiệp lúc trẻ trâu, như đã đánh trượt văn hào André Gide khi thi Tú tài, và nữ sĩ Françoise Sagan không qua nổi bằng Tú tài Hai, Bac Philo! Về đời quân đội, St-Ex chọn binh chủng Không quân. Đứng đầu bằng cấp lái phi cơ năm 22 tuổi. Tháng niên '20 thế kỷ trước là thời kỳ thám hiểm các đường bay, bắt đầu là các chuyến bay bưu tín. Năm 1926, St-Ex xin gia nhập hãng Latécoère, tình nguyện vào toán phi công khai phá đường bay đêm bưu kiện xuyên Phi châu và vượt Đại Tây Dương xuyên Nam Mỹ. Vào tháng niên '30, St-Ex chính thức trở thành phi công thám hiểm các đường bay mới của hãng hàng không quốc gia Air France và đứng đầu như phát ngôn viên của hãng. Đời thơ ông cũng tác viết báo *Paris Soir*, viết

Tác Giả: Nguyán Phúc Báu-Táp
Thứ Hai, 16 Tháng 1 Năng 2012 08:12

nhà văn bài phóng sự về các đường bay mạo hiểm. Thời chiến tranh Hai chiến tranh, tuy đã nhiều lần bị thương trong các phi vụ thám hiểm trên không, ông tình nguyện gia nhập đoàn phi công trinh sát, hoạt động thám hiểm hậu phương của quân Đế quốc xã. Ông có Pháp tịch trú. Ông trú qua đường Hoa Kỳ. Năm 1943, ông gia nhập Lực lượng Không quân Giỏi phóng Động minh của Phi, lập tức thành phi công trinh sát. Phi vụ cuối cùng của ông vào ngày 31 tháng Bảy năm 1944. Phi công và phi công đường báo cáo là mất tích.

Saint-Exupéry là một trong những người Pháp đường dân chúng Pháp tôn thờ nhất, ngang hàng với Victor Hugo và Charles de Gaulle. Cuộc tiểu thuyết của ông Le Petit Prince (Tiểu Hoàng tử), viết dưới hình thức một bài thơ ngôn ngữ cho trẻ em, không chỉ là một triết lý cao đẹp cho người lớn, đường xem là tác phẩm bán chạy nhất trên thế giới cho đến ngày nay, sau cuốn Thánh Kinh và cuốn Das Capital (Tiểu Bản luận) của Karl Marx.

Ta hãy trở lại với ông Bùi Xuân Bào nói về đường tác văn nghệ của St-Ex và cái triết lý sâu đậm của St-Ex đường cho hậu thế. St-Ex đã góp phần trong nghệ thuật phi công cái sự cần hành động mà ông tôn thờ và còn là một viên ngọc ông đem ra dùng để phôi tạo văn học. Ông ca tụng sự hy sinh vô bờ của người lái phi vụ thám hiểm bí mật của mình phiêu lưu mạo hiểm từng phút giây và khi làm việc, con người thì hiên ngang bước lên đài và thành tựu của chính mình. Trong tác phẩm đầu tay Courier Sud (Bay trên Nam), ông từng một người phi công trẻ Jacques Bernis bị mình trong sa mạc Rio de Ora. Tác phẩm kế theo Vol de Nuit (Bay đêm) mô tả công tác hiểm nghèo của những người đi do thám đường bay, hoạt động trên đường, và phi vụ trên không tự động hoàn thành sự mệnh. Trong tác phẩm Terre des Hommes (Bụi Giáng đường ch của đường và đường là "Cõi Người Ta") ông thuật lại công tác và suy tư của chính ông khi đi thám hiểm đường bay. Ông đã dùng chiếc phi công ông đang lái làm khí cụ để phân tích thế gian và thế nhân, và đo lường những mặt hạn chế của người và những người trong sự mệnh cao cả là chinh phục không gian.

Khi chiến tranh đi vào giai đoạn khốc liệt, những Pháp đường gót dày dính của quân Đế quốc không còn may mắn hy vọng gì của, ông thuật lại hành động vô vọng của ông trong chuyến bay trinh sát cuối cùng vào tháng Năm 1942, trong tiểu thuyết Pilote de Guerre (Phi công chiến tranh). Pháp đường, ông trú thoát đường sang Hoa Kỳ. Sống trong công đường người tù nhân, ông giao ngàn cũng như đường hợp của nhà bác học Alexis Carrel vì hành động như nhen tụi hi mà của người đường Pháp kiêu, St-Ex viết cuốn Lettre à un Otagé (Thư viết cho một con tin), kêu gọi người Pháp đoàn kết. Ông Tây (danh từ người Việt gọi người Pháp) luôn luôn như vậy chỉ trò ăn xui thì, cần nhìn cách đường của họ đường với nhân dân Hoa Kỳ, từng đường thế kỷ thế 20 xui thân mệnh phen của họ và họ đường nên bằng cách đá giò lái tụi Iraq ngày nay! Năm 1943, ở Hoa Kỳ, St-Ex lập đường một công: ông viết xong tác phẩm kiệt xuất Le Petit

Tác Giả: Nguyễn Phúc B&#u-T&#p
Thứ Hai, 16 Tháng 1 Năm 2012 08:12

Prince, đã được dịch ra một ngôn ngữ trên thơ giới (ngôn ngữ viết bài này chưa được dịch b&#n dịch chính tiếng Việt). Hình thức là một câu chuyện ngôn ngữ viết cho trẻ nhỏ, nhưng nội dung là một bài học nh&# hàng nh&#ng sâu đậm, chứng minh là điểu vật đẹp nhất trong cuộc sống là hành động chân thành, và cái giá trị tuyệt vời của hành động là biết yêu thương và cứu mạng. Phải nói từ sau cùng một tác phẩm điếu xu&#t b&#n năm 1952, sau khi ông mất, tiểu thuyết Citadelle, ghi nhận những ý nghĩ thâm sâu của ông, cho rằng giá trị tuyệt vời của nhân văn minh nhận được trong cách con người quan niệm sống, và chúng có sáng tạo mới đem lại ý nghĩa trên v&#n cho đời người.

Sau Thế chiến hai, cái chết của St-Ex trở thành một kỳ thoại và tác giả trở thành một nhân vật huyền thoại. Một phần lý do là vì người ta đem so sánh cái chết của ông với nhân vật thơ mộng ông đã sáng tạo trong Le Petit Prince, nhân vật này “đã g&#n gh&# tiêu tan trong mây khói.” Tháng Tư năm 2004, truyền thông Tây phương loan tin đã tìm ra được xác chết máy bay, và nhận quyết định máy bay này do phi công Saint-Exupéry lái.

Báo chí anglo-xôn nh&#c lập nghiệp văn học của St-Ex, như báo Guardian và Daily Telegraph ở Luân Đôn, như báo Christian Science Monitor ở Boston không che giấu cảm tình sùng kính đối với văn nhân (ông mất dưới danh hiệu là một sĩ quan của Lực lượng Không quân), nhưng để kể ta nhận thấy là các nhà báo không giấu giếm chút d&#v&# chua chát đối với các ông b&#n Pháp-lang-sa đang ranh mãnh h&#i người Hoa Kỳ là ân nhân của họ. Phóng viên Stacy Schiff trong báo The New York Times viết là con số “serial number” trong chiếc hộp đen “black box” tìm trong phi cơ đã làm tiêu tan thân thể và “chuyện ra đi vào mây khói” của St-Ex, thân thể được hóa St-Ex với nhân vật Le Petit Prince.

Thế nhưng thân thể đã hoàn toàn tan biến chăng? Bên đức kể các dữ kiện khoa học và pháp lý trên xác chết máy bay xác quyết là không thấy được bất cứ một dấu vết nào hay lập của một lập do để quân b&#n vào làm r&#i máy bay. Nhưng vậy, giả thuyết cho rằng máy bay b&# súng phòng không hay súng tên phi cơ để b&#n h&# phi loài đột ngột ra khỏi vòng đời đoán. Một giả thuyết tiếp theo là St-Ex tuy đã khá lớn, và chúng được huấn luyện thô sơ (theo tiêu chuẩn Hoa Kỳ) về nghề phi công trinh thám, lập chúng quen với máy bay loại P38 của quân lực không quân, nên đã lập lập m&#p vào một động tác gây ra tai nạn. Jon Henley (báo Guardian) theo dõi cuộc điếu tra cho rằng lý luận trên hợp với thực tế, vì phi cơ r&#i t&# cao xu&#ng đáy biển theo một động tác không động, với tốc độ rất cao, và chuyên viên không thấy được dấu vết một động bay lập nào mà bất cứ một phi công nào khác lúc gặp tai nạn cũng cố gắng tìm h&#m động bay cho đến phút chót.

Tác Giả: Nguyễn Phúc B&#u-T&#p
Thứ Hai, 16 Tháng 1 Năm 2012 08:12

T&#p d&#i ki&#n này ch&#m t&#b&#c đi đ&#n gi&# thuy&#t chính phi công đã tìm cách t&# v&#n, lái máy bay đâm th&#ng xu&#ng bi&#n. Lý lu&#n nh&# v&#y r&#t h&#p v&#i ng&#i Pháp, luôn luôn th&# m&#ng, &#c mong s&# th&#t là v&#y, đ&# th&#n thánh hóa truy&#n thuy&#t St-Ex.

Ng&#i Việt Nam ta, th&# h&# quen bi&#t St-Ex qua Bùi Xuân Bào, hi&#u rõ là St-Ex su&#t đ&#i kinh nghiệm m&#ng hành đ&#ng, và đã đ&# ra cái tri&#t lý s&#ng đ&#ng ca t&#ng hành đ&#ng h&#ng thi&#n c&#a con ng&#i, ph&#i hi&#u rõ s&# th&#t không &# trong l&#p lu&#n ănglôx&#cxôn, và cũng không &# trong cách suy t&# th&#n thánh c&#a ng&#i Pháp, mà l&#i &# trong tri&#t lý c&#a St-Ex: s&# th&#t g&#n ta trong gang t&#c, nh&#ng xa ta l&#i g&#p m&#i quan san, vì trong đ&#i s&#ng ngày nay ta c&#m thông b&#ng tín hi&#u đ&#n c&# cách xa nhau ngàn d&#m và di chuy&#n, v&#n chuy&#n b&#ng máy bay.